

Omadata

Tietosuoja-asetus ja ihmiskeskeinen tiedonhallinta, omadata eli MyData

Meistä kaikista tallennetaan jatkuvasti valtavia määriä tietoa erilaisiin rekistereihin. Tämä aiheuttaa tietysti huolta yksityisyydensuojasta, mutta myös vaikeuttaa pirstaleisen tiedon hyödyntämistä. Näitä haasteita pyritään ratkaisemaan asettamalla ihminen tiedon hallinnan keskiöön.

Ihmiskeskeinen tiedonhallinta (MyData eli omadata) perustuu siihen, että **organisaatiot tarjoavat tuottamansa tai keräämänsä yksilöä koskevan tiedon takaisin ihmiselle itselleen**. Yksilö voi hyödyntää tietoaan sekä jakaa niitä edelleen itse valitsemiinsa palveluihin. Malli mahdollistaa kokonaan uudenlaisten palveluiden ja toimintamallien kehityksen.

[Liikenne- ja viestintäministeriön selvityksessä](#) henkilötiedon hallinta on jaoteltu erilaisiin oikeuksiin:

- Oikeus tietää – yksilöllä on oikeus tietää, mitä kaikkea henkilötietoa hänestä on olemassa.
- Oikeus nähdä – yksilö pääsee näkemään itseään koskevan henkilötiedon.
- Oikeus oikaista – yksilö voi oikaista häntä koskevan väärän henkilötiedon.
- Oikeus valvoa – yksilö voi tarkistaa, kuka hänen henkilötietoaan käsittelee ja miksi.
- **Oikeus saada** – yksilö saa halutessaan tiedon itselleen uudelleenkäytettävässä muodossa ja saa hyödyntää sitä itse haluamallaan tavalla.
- **Oikeus jakaa** – yksilö voi julkaista tiedon eteenpäin kolmansille osapuolille, ja tähän on tekniset edellytykset.
- Oikeus poistaa – yksilö voi poistaa henkilötietonsa sieltä missä ne ovat.

- Meistä kaikista tallennetaan jatkuvasti valtavia määriä tietoa erilaisiin rekistereihin
- Pirstaleisen tiedon hyödyntäminen on vaikeaa
- Ratkaisu: tuodaan ihminen tiedonhallinnan keskiöön

Oppijan oikeus saada ja jakaa koulutustietonsa

Oppija on niin opintopolkunsa kuin työuransakin aikana liitoksissa lukuisiin organisaatioihin. Kaikissa niissä käsitellään heidän henkilötietojaan erillisinä prosesseina. Oppijan elämää voidaan helpottaa huomattavasti ihmiskeskeisen tiedonhallinnan avulla. Tavoitetilassa oppijalla on paitsi yllämainitut oikeudet, myös käytännön mahdollisuudet hallita omia tietojaan ja niiden käyttöä. Oppijan oikeus hallita koulutustietojaan on hyvä esimerkki siitä, minkälaisia kysymyksiä digitalisaation ja ihmiskeskeisen tiedonhallinnan murrosvaiheessa nousee vastattavaksi. **Nykytasoinen koulutustietojen saatavuus (esim. tulostettu opintorekisteriote, kirjoillaolotodistus tai tutkintotodistus) ei ole riittävää tiedon jatkohyödyntämiselle ja uudenlaisen ihmiskeskeisen tietoarkkitehtuurin syntymiselle.**

EU:n yleinen tietosuoja-asetus tuo rekisteröidyille uusia oikeuksia ja rekisterinpitäjille uusia velvoitteita. Asetuksen **20. artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus saada häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on toimittanut rekisterinpitäjälle, jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle sen rekisterinpitäjän estämättä, jolle henkilötiedot on toimitettu.**